

610850582

วงศ์ : คนตรีเห็นวิถีชีวิตของชาวลำปาง

ณรงค์ สมิทธิธรรม

อภินันทนาการ

ขอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2541

ISBN 974-661-142-9

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

3636904LCCS/M : สาขาวิชา : วัฒนธรรมศึกษา ; ศศ.ม.(วัฒนธรรมศึกษา)

ศัพท์สำคัญ : วงตกลี / ดนตรีแห่ / วิถีชีวิตชาวลำปาง / การประสมวงดนตรี

ณรงค์ สมิทธิธรรม : วงตกลี : ดนตรีแห่ในวิถีชีวิตของชาวลำปาง (TOKSENG : A PROCESSIONAL MUSIC IN THE WAY OF LIFE OF LAMPANG PEOPLE) อ.ที่ปรึกษา : สงัด ภูเขาทอง กศ.บ., โสภส ศิริไสย์ ศศ.ม., M.A., ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์ ศศ.บ.,ศศ.ม. 244 หน้า. ISBN 974-661-142-9

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงบทบาทหน้าที่และสถานภาพของวงตกลีที่มีต่อวิถีชีวิตของชาวลำปาง ประวัติความเป็นมา เครื่องดนตรี การประสมวง การวิเคราะห์ทัศนคติทัศนคติ โดยมีพื้นที่ศึกษาในจังหวัดลำปาง ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า วงตกลีเป็นวงดนตรีที่มีบทบาทในการเฝ้าหน้าขบวนและประกอบในพิธีกรรมทางพุทธศาสนาและงานมงคล เป็นวงดนตรีที่ได้รับอิทธิพลจากวงปี่พาทย์ของอินเดีย เครื่องดนตรีของวงตกลีประกอบด้วย แนน 2 เล้า กลอง 2 แบบ คือกลองตะลวดปด และกลองแอม ฆ้อง 2 ใบ สว่า(ฉาบใหญ่) 1 คู่ และสิ่ง(ฉิ่งขาวเหนือ) 1 คู่ เครื่องดนตรีส่วนใหญ่เป็นของวัด นักดนตรีเป็นชาวบ้านที่มาบรรเลงให้โดยไม่คิดค่าจ้าง เพราะมีความเชื่อว่าการบรรเลงดนตรีให้วัดเป็นการทำบุญอย่างหนึ่ง เพลงที่ใช้บรรเลงมี 2 เพลง คือ เพลงแห่ตกลีกับเพลงแห่คำหัว ทั้งสองเพลงมีจังหวะซ้ำ มีโหมมเสียงเป็นแบบ 6 เสียง โดยมีการย้ายโหมมเสียงแบบที่เรียกว่าเมทาโบล

จากสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงเสื่อมถอย เพลงแห่คำหัวมีสลาแนบรรเลงเพลงนี้ได้เพียง 3 คน ส่วนเพลงแห่ตกลี สลาแนส่วนมากไม่สามารถบรรเลงได้ครบทุกท่อน บางครั้งวงตกลีบรรเลงแห่โดยใช้ฆ้อง กลอง สว่า และสิ่ง ไม่มีแ่นดำเนินทำนองให้ และบางแห่งใช้แถบบันทึกลีเสียงเปิดบรรเลงแทนวงดนตรีจริง

3636904LCCS/M : MAJOR : CULTURAL STUDIES; M.A. (CULTURAL STUDIES)

KEY WORD : TOKSENG/PROCESSIONAL MUSIC/WAY OF LIFE/

LAMPANG PEOPLE/ENSEMBLE

NARONG SMITHITAM : TOKSENG : A PROCESSIONAL MUSIC IN THE
WAY OF LIFE OF LAMPANG PEOPLE. THESIS ADVISOR : SANGAT
PHUKHAOTHONG B.E., SOLOT SIRISAI M.A., SAKCHAI HIRANRUK B.A., M.A.
244 p. ISBN 974-661-142-9

This research aims to study the functions, history, instruments, ensemble and form and analyse the effect on the way of life of Lampang people. The Qualitative method is used for this study.

The research result shows it has been found that Tokseng ensemble has the roles of leading processions and serving in Buddhist rituals and auspicious ceremonies. The Tokseng ensemble has an influence from India Culture. The instruments are composed of 2 Naes (shawns), 2 kinds of drums (Klong Talodpod and Klong Ell), 2 gongs and 2 cymbals (large and small). Most instruments belong to the temple. The musicians play the music for merit making. There are two genres of music; Pleng Hae Tokseng and Pleng Hae Dum-Hua. Both have slow tempo, used hexachord and change of mode in melodic line (Metabole).

Due to changes in economic and social conditions, Tokseng Ensemble has deteriorated. These are only 3 shawn musicians who can perform Pleng Hae Dum-Hua and most shawn musicians cannot correctly perform the whole piece of Pleng Hae. Sometime Tokseng ensemble perform without shawn. In some cases recorded Tokseng ensemble is played instead.